

§ 16 MILJØGODKENDELSE
af udbringningsarealer
Makholmvej 49, 7600 Struer

Struer Kommune

Registreringsblad

Titel: § 16 miljøgodkendelse af udbringningsarealer
Makholmvej 49, 7600 Struer

Dato for godkendelse: 22. september 2010

Virksomhedens navn: Makholm

CVR-nr.: 59860518

Ejendomsnummer: 6710032918

Matr. nr. og ejerlav: 6f, 6n, 6i, 6p og 6o, Brejnholt, Humlum
1a, 1k, og 3n, Makholm Gde., Resen
15a og 1ao Den vestlige Del, Resen

Adresse: Makholmvej 49, 7600 Struer

Ansøger: Henning Sørensen

Konsulent: Henrik Germundsson, Østre Hovedgade 44, 7560
Hjerm, tlf.:
97 46 49 29, mobil: 40 30 56 97,
germunds@tiscali.dk

Tilsynsmyndighed: Struer Kommune

Rådgiver: Orbicon | Leif Hansen, Dorthe Ringgaard, KS: Peter
Nygaard

Kontrolleret af: Kristian Iversen

Ikke-teknisk resumé

Henning Sørensen har ansøgt Struer Kommune om godkendelse af udbringningsarealer på bedriften Makholmvej 49, 7600 Struer.

Ansøgningen vedrører godkendelse af ejendommens 109,74 ha udspretningsarealer, hvoraf samtlige 109,74 ha er beliggende i nitratklasse 2 og 37,01 ha ligger i nitratfølsomt indvindingsområde (jf. den seneste viden om nitratfølsomme indvindingsområder fra marts 2010). Udbringningsarealerne ligger syd for Humlum.

Der søges en § 16 godkendelse i forbindelse med modtagelse af husdyrgødning, svarende til 93,38 DE svinegylle fra Martin Agerskov, Langergårdvej 8, 7600 Struer. Der søges udover, at udsprede den modtagne mængde husdyrgødning, om at udsprede husdyrgødning fra egen bedrift svarende til 0,83 DE i dybstrøelse, 2,81 DE i kvæggylle samt 22,95 DE i svinegylle.

Der modtages i nudrift 91,38 DE svinegylle fra Martin Agerskov, Langergårdvej 8, 7600 Struer som i ansøgt drift. Den mængde husdyrgødning, der modtages, udsprede i nudrift sammen med bedriftens egen husdyrgødning, som er den samme mængde som i ansøgt drift.

Der ansøges om godkendelse af alle ejendommens udspretningsarealer til modtagelse af husdyrgødning.

Da en del af udbringningsarealerne til Makholmvej 49, 7600 Struer er beliggende i nitratklasse 2, nitratfølsomt indvindingsområde og i en lille del er i fosforklasse 2, kræves der godkendelse af arealerne efter § 16 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Struer Kommune en § 16 godkendelse til arealerne på en række anførte vilkår.

Indholdsfortegnelse

Indledning	5
Klagevejledning og offentliggørelse	7
Generelle vilkår	10
Drift	10
Vilkår for udspretningsarealer	11
Udbringning	11
Struer Kommunes samlede vurdering	14
BAT (bedste tilgængelige teknik) - Udbringning	15
Påvirkning af grundvand	15
Påvirkning af overfladevand	16
Påvirkning af natur	19
Internationale naturbeskyttelsesområder	21
Ansøgers miljøtekniske beskrivelse	27
Oplysninger om ansøger og ejerforhold	27
Husdyrgødning	27
Harmoniregler	28
Bilag 1: Oversigt over udbringningsarealer inkl. numre	29
Bilag 2: Arealer ift. § 7, Natura 2000-områder	30
Bilag 3: Nitratfølsomme indvindingsområder og drikkevandsinteresser	31
Bilag 4: § 3 natur ved arealerne	32
Bilag 5: Arealer og vandløb	33
Bilag 6: Beskyttede sten- og jorddiger, fredede fortidsminder	34
Bilag 7: Fredede fortidsminder, mark 11	35

Indledning

Henning Sørensen, Makholmvej 49, 7600 Struer har ansøgt Struer Kommune om en § 16 godkendelse jf. husdyrgodkendelsesloven¹ af ejendommens arealer.

Ansøgningen vedrører et udspretningsareal på 109,74 ha, som skal anvendes til udspretning af i alt 119,97 DE husdyrgødning. De 119,97 DE er sammensat af 93,38 DE tilført svinegylle samt husdyrgødning fra egen bedrift svarende til 0,83 DE i dybstrøelse, 2,81 DE i kvæggylle samt 22,95 DE i svinegylle. Ansøgningen er indsendt på baggrund af, at ejendommen Kobbelhøje 10, 7600 Struer ønsker at udvide produktionen af svin og skal afsætte svinegylle til Makholmvej 49, 7600 Struer. På ejendommens jorde udspreddes husdyrgødning svarende til 1,09 DE pr. ha.

I nudrift udbringes 117,97 DE tilført svinegylle samt husdyrgødning fra egen bedrift svarende til 0,83 DE i dybstrøelse, 2,81 DE i kvæggylle samt 114,33 DE i svinegylle.

Læsevejledning

Godkendelsen er opbygget så vilkår står først sammen med konklusionerne fra den samlede vurdering. Derefter følger Struer Kommunes samlede vurdering samt en miljøteknisk beskrivelse af det ansøgte projekt.

Sagens bilag

Følgende oplysninger er indgået i behandling af sagen:

- Ansøgningskema nr. 17645 af 10. maj 2010 (version 7)
- Genberegnet, den 22. juli 2010, med: Interface version 4.0.8 - Uploadet 08. november 2009, FarmN version: 3.1 - Beregningsmotor: 3.1

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (Lovbekendtgørelse nr. 1486 4/12/2009)

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til reglerne i Husdyrloven med tilhørende bekendtgørelse² samt Skov- og Naturstyrelsens vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Derudover er der foretaget en vurdering af ansøgningen jf. reglerne i habitatbekendtgørelsen³. Jf. denne skal kommunen, før der træffes afgørelse til et husdyrbrug, foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Husdyrlovens beskyttelsesniveau, afskæringskriterier

Godkendelsen er vurderet i henhold til husdyrlovens og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveauer, afskæringskriterier samt i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen⁴, Skov- og Naturstyrelsens vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug samt habitatbekendtgørelsen⁵.

Husdyrloven beskriver 4 beskyttelsesniveauer eller afskæringskriterier, hvor de 2 er relevante for en § 16 arealgodkendelse, nemlig:

1. Fosfor

- Natura 2000-områder overbelastet med fosfor
- Lavbund
- Lerjord

Alle arealer ligger i opland til Natura 2000-områder, der er overbelastet med fosfor. Hovedparten af udbringningsarealerne (108,66 ha) ligger i P-klasse 0 dvs. at der

² Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 294 af 31/03/2009.

³ Bekendtgørelse nr. 408 af 01/05/2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

⁴ Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12/2006 med senere ændringer

⁵ Bekendtgørelse nr. 408 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter af 1. maj 2007.

ikke er restriktioner udover harmonikravet på disse arealer. En mindre del (1,08 Ha) er beliggende P-klasse 2. På lavbundsområder stilles der krav om at fosforoverskuddet ikke må øges uanset fosfortal. Hvis fosforoverskuddet i før-situationen er negativ er der dog kun krav om fosforbalance i en efter-situationen. Jf. fosforberegningerne i ansøgningsstyret er fosforkravet overholdt.

2. Nitrat

- Overfladevand (nitratklasser 1-3)
- Grundvand (nitratfølsomme indvindingsområder)

Arealerne ligger i nitratklasse 2, det vil sige, at der er restriktioner udover harmonikravet. Restriktionerne er imødekommet ved 2,10%-point ekstra efterafgrøder.

Cirka 34% af arealerne er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder jf. den seneste viden fra marts 2010, som ansøgningen er baseret på.

Beregninger viser, at udvaskningen til grundvandet overholder husdyrlovens tilladelige niveau, idet der udvaskes maksimalt mellem 54-68 mg nitrat pr. liter i ansøgt drift, hvilket svarer til niveauerne i nudrift.

Meddelelse om godkendelse

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Struer Kommune hermed godkendelse til ovennævnte bedrift på en række vilkår. Det er endvidere Struer Kommunes samlede vurdering, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for drift af landbruget, **ikke** vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må **ikke** ske udvidelse eller ændring i udspretningsareal, husdyrgødningsmængder og typer eller lignende, før ændringen er anmeldt og godkendt af tilsynsmyndigheden.

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Godkendelse skal, jf. § 17 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug, regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2018.

Det er overførslen af husdyrgødning fra et husdyrbrug med § 10 tilladelse eller § 11 og § 12 godkendelser, der udløser krav om en § 16 godkendelse, hvis forholdene gør, at der er restriktioner på anvendelsen af husdyrgødning. Bliver overførslen af husdyrgødning ikke gennemført, f.eks. fordi den planlagte udvidelse i forbindelse med §§ 10-12 ikke gennemføres, bortfalder § 16 godkendelsen, medmindre der modtages husdyrgødning fra anden leverandør, som kan holdes indenfor denne godkendelses vilkår. Hvis overførslen derimod påbegyndes og aftalen opsiges efter nogle år, bortfalder § 16 godkendelsen derimod ikke, jf. dog lovens § 33 om bortfald ved manglende udnyttelse i 3 på hinanden følgende år.

Kommentarer til afgørelsen

Udkast til godkendelse har været sendt i høring hos ansøger og dennes konsulent i 14 dage. Efterfølgende har udkastet været i partshøring fra den 23. august 2010 til den 14. september 2010 (sagsparter fremgår af side 6 og 7).

I høringen er der ikke kommet bemærkninger til udkast til godkendelse.

Klagevejledning og offentliggørelse

Afgørelsen, der alene vedrører forholdene i henhold til Husdyrloven, kan inden 4 uger efter afgørelsens annoncering, dvs. inden den 20. oktober 2010 påklages til Miljøklagenævnet.

Klageberettiget er ansøger, klageberettigede myndigheder og organisationer og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen jf. lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, § 84-87. Godkendelsen er offentliggjort ved annoncering i Ugeavisen Struer den 22. september 2010.

Godkendelsen kan påklages i overensstemmelse med reglerne i lov om miljøgodkendelse af m.v. af husdyrbrug kapitel 7.

Eventuel klage stilles til Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men indsendes skriftligt til Struer Kommu-

ne, Østergade 11-15, 7600 Struer eller pr. mail til teknisk@struer.dk, som videresender klagen med sagens akter.

Klagen skal være modtaget af Struer Kommune senest onsdag den 20. oktober 2010, inden kontortids ophør.

En eventuel klage har ikke opsættende virkning, medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, hvorfor godkendelsen på eget ansvar kan udnyttes før klagefristen er udløbet iht. husdyrlovens § 81, stk. 1.

Hvis afgørelsen påklages, vil dette blive meddelt ansøger.

Denne afgørelse kan endvidere indbringes for domstolene, jf. husdyrlovens § 90. En eventuel sag skal være anlagt inden 6 måneder efter annonceringen.

På Struer Kommunes vegne

Kristian Iversen
Agronom

Kurt Vanggaard
Natur og Miljøchef

Udkast til afgørelse er fremsendt til kommentering inden meddelelse af godkendelsen til følgende (partshøring):

Ansøger:

Henning Sørensen, Makholmvej 49, 7600 Struer.

Konsulent:

Henrik Germundsson, Østre Hovedgade 44, 7560 Hjerm, germunds@tiscali.dk

Husdyrgødningsproducent:

Martin Agerskov, Langergårdvej 8, 7600 Struer

Ejer af forpagtede arealer:

Palle Lykke Ravn, Vesterkærvej 10, 7600 Struer

Vandværker:

Humlum Vandværk, Vesterbrogade 33, 7600 Struer
Struer Forsyning Vand A/S, Jyllandsgade 1, 7600 Struer

Meddelelse af godkendelsen fremsendes til:

Ansøger:

Henning Sørensen, Makholmvej 49, 7600 Struer.

Konsulent:

Henrik Germundsson, Østre Hovedgade 44, 7560 Hjerm, germunds@tiscali.dk

Husdyrgødningsproducent:

Martin Agerskov, Langergårdvej 8, 7600 Struer

Ejer af forpagtede arealer:

Palle Lykke Ravn, Vesterkærvej 10, 7600 Struer

Vandværker:

Humlum Vandværk, Vesterbrogade 33, 7600 Struer
Struer Forsyning Vand A/S, Jyllandsgade 1, 7600 Struer

Øvrige:

Miljøcenter Ringkøbing, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing, post@rin.mim.dk

Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg, midt@sst.dk

Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, mail@dkfisk.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund. Jens Thygesen, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, jkt@sportsfiskerforbundet.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, Miljøkoordinator Distrikt 3, att.: Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov, enie@akademiaarhus.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Lokalkomité Struer, struer@dn.dk

Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4b, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Lokalgruppe Struer, Peder Pedersen, Mejdalvej 14, 7500 Holstebro, struer@dof.dk

Holstebro Museum, Museumsvej 2, 7500 Holstebro, niels.terkildsen@holstebro-museum.dk

Generelle vilkår

Drift

1. Godkendelsen omfatter samtlige udspretningsarealer tilhørende og forpagtet af Henning Sørensen, Makholmvej 49, 7600 Struer, tilknyttet CVR nr. 59860518 (arealerne fremgår af bilag 1).
2. Vilkårene i denne godkendelse skal, hvis andet ikke er anført, være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen træder i kraft.
3. Udspretningen skal foretages i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for denne godkendelse, samt med de ændringer, der eventuelt måtte fremgå af godkendelsens vilkår.
4. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af miljøgodkendelsen på bedriften. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendt med relevante vilkår.
5. På bedriften er der 109,74 ha, der må anvendes til udspretning af husdyrgødning jf. bilag 1.
6. Der må årligt maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til 119,97 DE med maksimalt indhold af fosfor på 2.710,99 kg.
7. Der må derudover ikke tilføres anden organisk gødning, som for eksempel slam til bedriftens arealer.
8. Marksprøjter må ikke påfyldes vand fra overfladevandsområder, som vandløb, søer og andre vådområder.

Miljøteknisk vurdering

Drift

Det forudsættes, at udspretningsarealerne drives i overensstemmelse med det i sagen forelagte. Oversigt over udbringningsarealer fremgår af bilag 1.

Ejet og forpagtet udspretningsareal er på i alt 109,74 ha. I ansøgt drift modtages 93,38 DE svinegylle, svarende til 10.033,7 kg N/år og 2.243,0 kg P/år, herudover produceres der på bedriften husdyrgødning sammensat af 0,83 DE dybstrøelse, 2,81 DE kvæggylle samt 22,95 DE svinegylle svarende til i alt 2.554,00 kg N/år og 468 kg P/år. I alt giver dette 116,33 DE svarende til 12.587,68 kg N/år og 2.710,99 kg P/år.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens tilladte 1,41 DE/ha er overholdt, da der udbringes 1,09 DE/ha.

Der er stillet vilkår om, at der ikke må modtages anden organisk gødning, herunder slam og affald til udbringning på arealerne.

For at sikre overfladevandsområder mod forurening ved overløb eller tilbageløb ved påfyldning af marksprøjter, må marksprøjter ikke påfyldes vand fra vandløb, søer eller andre vådområder.

Vilkår for udspretningsarealer

Udbringning

9. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener, ammoniakfordampning og støj begrænses.
10. Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.
11. Efter udbringning af gylle på mark og fyldning af gyllevogne skal det sikres, at diverse rør og slanger m.v. er tømt, så der ikke spildes gylle på veje.
12. Udbringning af gødning mm. må ikke foretages på jord, som er vandmættet, oversvømmet, frossen eller dækket af sne samt på stærkt skrånende arealer, hvor der er risiko for afstrømning.
13. Husdyrgødningen skal udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, af hensyn til at opnå maksimal udnyttelse af næringsstoffer.
14. Der skal altid være mindst 2,10%-point ekstra efterafgrøder udover Plantedirektoratets krav mht. til lovpligtige efterafgrøder på egne og forpagtede udspretningsarealer.
15. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning.
16. Efterafgrøder må ikke erstattes af 100% vintersæd.
17. Der må ikke sprøjtes eller køres husdyrgødning eller handelsgødning ud indenfor

Miljøteknisk vurdering

Udbringning

Ingen af udbringningsarealerne ligger indenfor 1.000 m fra § 7 areal, der er netop ca. 1.000 m til nærmeste § 7 område, derfor er ingen arealer omfattet af lovkrav om nedfældning. Der er dog sat vilkår til nedfældning jf. ansøgers BAT beskrivelse.

Der er en § 3 mose, et § 3 vandhul samt en § 3 eng opad udbringningsarealerne. Alle arealer har tidligere modtaget husdyrgødning.

Der er ca. 1,1 km fra udbringningsarealerne til nærmeste Natura 2000-område nr. 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø (EF-habitatområde, nr. 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø samt EF-fuglebeskyttelsesområde, nr. 28 Nissum Bredning).

Struer Kommune vurderer på baggrund af naturområdernes målsætning, tålegrænser, baggrunds niveauet og den potentielle merbelastning, at ammoniakfordampningen fra udbringning af husdyrgødning ikke vil medføre en væsentlig merbelastning af beskyttede naturtyper. Med baggrund i afstanden til Natura 2000 områder vurderes ammoniakfordampning fra udbringning ikke at påvirke disse.

Ud fra oplysningerne om den anvendte mængde husdyrgødning ved nudrift og an-

en afstand af 2 m (målt fra øverste kant) fra naturlige og højt målsatte vandløb, søer og vandhuller omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

18. Det skal ved dyrkning og gødskning af de vandløbsnære arealer sikres, at der ikke sker direkte afstrømning til vandløbet og der må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb.
19. Dokumentation i form af kvitteringer, sædskifte- og gødningsplaner, evt. forpagtnings- og overførelsesaftaler (af mindst 1 års varighed) m.v. opbevares i mindst 5 år og forevises på forlangende.

søgt drift, samt oplysninger om N- og P-klasser for det ansøgte udbringningsareal, viser beregningerne, at beskyttelsesniveauet for kvælstof og fosfor er overholdt.

Cirka 34% af arealerne er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder jf. den seneste viden fra marts 2010. Det er ved beregninger vist, at beskyttelsesniveauet for udvaskning af nitrat fra rodzonen i de nitratfølsomme indvindingsområder er overholdt i ansøgt drift. Der ansøges om udvaskning på mellem 54-68 mg nitrat/l, hvilket er et fald på 1 mg nitrat/l i forhold til nudriften.

Det vurderes, ud fra de indsendte beregninger, at beskyttelsesniveauet for nitrat i forhold til grundvandet er overholdt, samt at udbringningen ikke vil medføre en væsentlig miljøpåvirkning af de nitratfølsomme områder.

For at give fleksibilitet ift. typen (kvæg, svin, mink) af den modtagne gødning er der sat vilkår om maksimal modtagne antal DE/år og maksimalt fosforindhold. Der er ikke sat krav til maksimalt kvælstofindhold, da antallet af DE beregnes ud fra kvælstofindhold. Overholdelse af udvaskning til overfladevand og grundvand, opnås ved at udlægge 2,10 %-point flere arealer med efterafgrøder end Plantedirektoratets krav.

Der er sat krav til dokumentation af sædskifte, gødningsplan, forpagtnings- og overførelsesaftaler da det standardsædskifte og husdyrtryk, som ansøger oplyser, ligger til grund for beregningen af kvælstofudvaskningen og fosforbalancen fra husdyrbruget. Det er dermed grundlaget for at de fastlagte beskyttelsesniveauer overholdes.

Flere af udbringningsarealerne ligger op ad målsatte vandløb.

Derfor er der sat vilkår for at sikre mod direkte afstrømning og erosion, samt vilkår om, at der ikke må etableres afvandingsrender. Der er dog ikke terrænhældninger mod vandløbet > 6 grader. Der er, for at sikre mod udvaskning af gødning og sprøjtemidler

til vandløb og beskyttelse af beskyttede søer, stillet vilkår om, at der ikke må ske gødskning, dyrkning eller sprøjtning i en bræmme på 2 m langs vandløb og søer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Dette er en skærpeelse af vandløbslovens generelle bræmmebestemmelser, jf. vandløbslovens § 69.

Struer Kommunes samlede vurdering

På baggrund af ansøgningsmaterialet, samt kommunens registreringer af områdets grundvands-, vandløbs- og naturforhold, har Struer Kommune vurderet, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for anvendelse og drift af udspretningsarealerne, **ikke** vil medføre en væsentlig øget virkning på miljøet.

Det er derfor Struer Kommunes opfattelse at:

- udspretningen kan ske uden væsentlig gene for naboer,
- udspretningen sker under anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT),
- der er sikret en tilfredsstillende beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning.

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger overholder ansøgningen endvidere afskæringskriterierne. Derfor meddeler Struer Kommune miljøgodkendelse til udbringningsarealerne på en række vilkår.

Ansøgningen er udløst af, at der søges om udvidelse/ændring af husdyrproduktionen på Kobbelhøje 10, 7600 Struer, som i deres ansøgning søger om, at afsætte svinegylle (93,38 DE) til Makholmvej 49, 7600 Struer.

I før-situationen er der udbragt 117,97 DE husdyrgødning, svarende til 12588,68 kg N/år og 2.710,99 kg P/år fra egen fra bedrift samt fra én afgiver.

Dette er fordelt som følgende:

- 0,83 DE dybstrøelse fra egen bedrift
- 2,81 DE kvæggylle fra egen bedrift
- 22,95 DE svinegylle fra egen bedrift
- 91,38 DE svinegylle fra én afgiver (Langergårdvej 8, 7600 Struer)

Der søges nu om godkendelse til udbringning af husdyrgødning fra i alt 119,97 DE husdyrgødning, svarende til 12.587,68 kg N/år og 2.710,99 kg P/år fra egen fra bedrift samt fra samme afgiver.

Dette er fordelt som følgende:

- 0,83 DE dybstrøelse fra egen bedrift
- 2,81 DE kvæggylle fra egen bedrift
- 22,95 DE svinegylle fra egen bedrift
- 93,38 DE svinegylle fra én afgiver (Langergårdvej 8, 7600 Struer)

Der er 109,74 ha til rådighed til udspretning af de 119,97 DE husdyrgødning.

Ønskes udbringningsarealet ændret, skal det anmeldes til kommunen jf. kapitel 5 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (BEK nr. 294 af 31/03/2009). Kommunen vurderer herefter, hvorvidt de nye arealer er mere sårbare.

Udtalelse fra andre myndigheder

Da arealerne ikke ligger i andre kommuner eller nær nabokommunegrænser, har det ikke været relevant at indhente udtalelse fra andre kommuner.

Påvirkning af omgivelserne

I det følgende behandles det ansøgte i forhold til:

- BAT - bedste tilgængelige teknik
- Grundvand
- Overfladevand
- Natur
- Internationale naturbeskyttelsesområder

Der gives godkendelse til, at husdyrgødning svarende til 119,97 DE i dybstrøelse, kvæggylle og svinegylle, kan udsprede på egne arealer, som udgør 109,74 ha. Det ansøgte dyretryk er på 1,09 DE/ha på eget areal. De angivne DE er opgivet i henhold til den ved godkendelsestidspunktet gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse.

BAT (bedste tilgængelige teknik) - Udbringning

Selvom der ikke er lavet et specifikt BAT-notat inden for plantebrug, så er det Struer Kommunes opfattelse, at mange af elementerne i BAT-notat (BREF-dokumentet) for svine- og fjerkræbrug er universelle indenfor landbrugsområdet og derfor kan overføres til plantebrug.

BAT og godt landmandskab i forhold til udbringning er bl.a. følgende tiltag:

- at man afstemmer den producerede husdyrgødning med udspretningsarealet og afgrødens gødningsbehov og i forhold til anvendt kunstgødning
- at udbringning af gødning foretages så tæt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimalt næringsstoffoptag og størst vækst
- at man anvender moderne udbringningsudstyr til udspretning og om nødvendigt nedpløjer husdyrgødningen
- at man tilstræber at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold, dvs. i køligt, fugtigt og vindstille vejr eller ved direkte nedfældning.
- at der tages højde for udspretningsarealets karakteristika, f.eks. jordens struktur og type, evt. skrånninger, klimatiske forhold, regn og vanding, anvendelse samt landbrugsmæssig praksis, inklusiv evt. sædskifte.

Det vurderes at den beskrevne drift med de stillede vilkår lever op til BAT.

Struer Kommune vurderer sammenfattende, at der med den beskrevne drift er taget de nødvendige forholdsregler indenfor rammerne af økonomisk proportionalitet.

Påvirkning af grundvand

37,01 ha af udspretningsarealerne ligger i nitrutfølsomme indvindingsområder. I disse områder er grundvandsressourcerne, som danner grundlag for vandværkernes drikkevandsforsyning, særligt følsomme for næringsstofbelastning.

Der er lavet udvaskningsberegninger for udspretningsarealerne. Beregningerne viser, at udvaskningen af nitrat fra rodzonen ligger mellem 54 og 68 mg/l for de udbringningsarealer, hvor hele eller dele af arealet er udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde.

Der er ingen vedtaget indsatsplan for grundvandsbeskyttelse for området. Derfor gælder husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens krav om, at der ikke må ske en merbelastning af arealerne, når udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg N/l. Det er beregnet, at der sker et fald i forhold til nudrift, hvilket betyder, at kravet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er overholdt.

Tallet for N-udvaskning i nudrift er beregnet ud fra den forudsætning, at der er tale om en konventionel bedrift, der anvender maksimalt tilladt kvælstof i gødningen.

Det vurderes derfor, at beskyttelsesniveauet for nitrat i forhold til grundvandet er overholdt, samt at udbringningen ikke vil medføre en øget miljøpåvirkning af de nitratfølsomme indvindingsområder. Kommunen vurderer, at der ikke er forhold der gør, at det er nødvendigt, at sætte yderligere vilkår for at reducere udvaskningen.

De øvrige arealer ligger i områder med almindelige drikkevandsinteresser. Her vurderes de generelle harmoniregler at være tilstrækkelige til at sikre grundvandet.

Kort over nitratfølsomme indvindingsområder og drikkevandsområder fremgår af bilag 3.

Til sikring af grundvandet er der i indvindingstilladelserne til almene vandværker, ikke almene vandværker, enkeltvandforsyningsanlæg og markvandingsboringer stillet vilkår om driften i nærzonen omkring boringen. Overholdelse af vilkårene i disse tilladelser sikrer, at der ikke sker ned-sivning af gødningsstoffer og sprøjtemidler til grundvandet langs borerøret eller i boringens nærzone. Endvidere gøres opmærksom på, at der i bekendtgørelse nr. 268 af 31. marts 2009 om påfyldning og vask mv. af sprøjter, er krav til, at marksprøjter ikke må påfyldes og vaskes indenfor 300 m af almene og ikke-almene vandforsyningsanlæg.

Påvirkning af overfladevand

Vandløb

Udledning af organisk stof, med øget bakterielt iltforbrug i vandløbet til følge, er en af hovedårsagerne til manglende målsætningsopfyldelse i mange af landets vandløb.

Af bilag 5 fremgår de målsatte vandløb nær udspretningsarealerne. Resen bæk (B₂-målsat) løber ca. 6 m vest for mark 5 og ca. 7 m vest for mark 17 og 20. Bæk sydvest for Humlum (B₁-målsat) løber cirka 10 m nordvest for mark 6. Hedegård Bæk (B₁-målsat) løber ca. 10 m syd for mark 20. Resen Bæk afvander til Nissum Bredning, Limfjorden.

Målsætningen for Resen Bæk påpeger, at vandløbet skal kunne fungere som opvækst og opholdsområde for ørred og andre laksefisk. Målsætningen har desuden til formål, at beskytte og ophjælpe den alsidige flora og rentvandsfauna, som naturligt er tilknyttet vandløbet.

Målsatte vandløb

Vandløb - strækning	Målsætning	Status for målsætning	Bemærkninger
Resen Bæk (Dalgårdsvej - Bæk SV. for Humlum)	B ₂ Laksefiskevand	Opfyldt i 2005	Det målsatte vandløb ligger ca. 6 m vest for mark 5 og ca. 7 m vest for mark 17 og 20
Bæk SV. for Humlum (Makholmvej - Resen Bæk)	B ₁ Gyde- og yngel- opvækstområde for laksefisk	Ikke opfyldt i 2005	Det målsatte vandløb ligger ca. 10 m nordvest for mark 6
Hedegård Bæk (udspring - Resen Bæk)	B ₁ Gyde- og yngel- opvækstområde for laksefisk	Ikke opfyldt i 2005	Det målsatte vandløb ligger ca. 10 m syd for mark 20

Da der ikke er risiko for direkte udledning af organisk stof fra arealerne til Resen Bæk, Bæk SV. for Humlum og Hedegård Bæk, hvis reglen om 2 m-bræmmer overholdes, vurderes det at det ansøgte ikke vil være i modstrid med kommuneplanens vandløbsmålsætning, samt naturbeskyttelseslovens bestemmelser om beskyttede naturtyper.

Søer

Der er ingen søer målsat efter Kommuneplan 2009-2020 beliggende på udbringningsarealerne eller i umiddelbar nærhed. Enkelte arealer ligger i umiddelbar nærhed af § 3 vandhuller og et enkelt vandhul er beliggende på mark 4. For de pågældende udbringningsarealer gælder, at der ikke er stærkt skrånende arealer > 6 grader ved søerne (kilde: Danmarks Miljøportal). Derudover er der jf. det indtegnede markareal i ansøgningen minimum ca. 7 m bræmme til den sø der er beliggende nærmest udbringningsarealerne, hvorfor overfladeafstrømning af husdyrgødning ikke vurderes at udgøre en risiko ved normale nedbørshændelser.

Det er derfor kommunens vurdering, at udspredding af gylle på de pågældende arealer, i sædvanligt omfang og efter gældende regler, ikke vil påvirke flora og fauna i de aktuelle søer.

Marint opland

Udspreddingsarealerne ligger i oplandet til Nissum Bredning, Limfjorden.

Målsætningerne for Limfjorden er ikke opfyldt og en risikoanalyse af fjorden fra Miljøministeriet⁶ har vist, at fjorden er i risiko for ikke at opfylde miljømålet i 2015. Hovedårsagen er en for stor tilførsel af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) fra oplandet, som blandt andet stimulerer væksten af planteplankton, søsalat og algebevoksninger på bundplanterne. Bakteriel nedbrydning af den øgede organiske masse, medfører øget iltforbrug, hvilket har en negativ effekt på miljøtilstanden i fjorden. Næringsstofbelastningen vanskeliggør derfor opfyldelsen af målsætningerne for fjorden. Hovedparten af næringsstofferne fra oplandet kommer i dag fra diffuse kilder, herunder især landbruget, mens bidraget fra byer og industri er blevet væsentligt reduceret via spildevandsrensning.

Nitrat

Beskyttelsesniveauet for nitrat er defineret som en skærpelse af det generelle harmonikrav ud fra nitratklasserne 1-3 som er de kvælstoffølsomme områder i forhold til hav og fjord. Afhængig af

⁶ Som en del af arbejdet med at færdiggøre Vand- og naturplaner for Danmark har Miljøministeriet lavet en risikovurdering af fjorde, søer mm. i Danmark. Analysen kan ses på http://www.vandognatur.dk/Emner/Vandplaner/Vandomraaderne/L_2_limfjorden.htm

udbringningsarealernes placering, vil der på bedriftsniveau blive beregnet et samlet krav til hele bedriften. Reduktionspotentialiet, som ligger bag nitratklassen, er et udtryk for, hvor stor en del af kvælstoffet der bliver tilbageholdt i oplandet og derved ikke kommer ud i de danske farvande.

Arealerne (109,74 ha) ligger i nitratklasse 2 og dermed er det vurderet at recipienten er sårbar overfor kvælstofbelastning på disse arealer. Ved beliggenhed i nitratklasser reduceres de generelle harmoniregler. Reduktionsprocenten er beregnet til 65 %, dvs. at de generelle harmoniregler for bedriften reduceres med 35 %. Derfor er de generelle harmoniregler reduceret fra 1,41 DE/ha til 0,9149 DE/ha for at overholde kravene til overfladevand ift. nitratudvaskning. Dyretrykket på udbringningsarealet er i henhold til det ansøgte projekt 1,09 DE/ha, og der er derfor anvendt ekstra efterafgrøder for at kompensere for dette krav. Der er sat vilkår om ekstra efterafgrøder.

Indholdet af næringsstoffer i husdyrgødningen har stor betydning for tabet af ammoniak, nitrat og fosfor til omgivelserne. Indholdet af kvælstof og fosfor i den producerede husdyrgødning beregnes på grundlag af normtal for næringsstof i husdyrgødning, udarbejdet af Danmarks Jordbrugs Forskning.

Referencesædskiftet er det sædskifte, som i forbindelse med beskyttelsesniveauet for nitrat og fosfor anvendes som udgangspunkt. Systemet fastlægger et referencesædskifte for alle bedriftens arealer. Da der på alle marker er valgt samme sædskifte som referencesædskiftet, stilles der ingen vilkår til sædskifter på arealerne. Ifølge den indsendte ansøgning viser beregning at det maksimale dyretryk, DE_{max} , er 0,9149 og det reelle dyretryk, DE_{reel} for ansøgt drift, er 1,09 DE/ha.

Beregningerne for ansøgt drift viser at N-udvaskningen beregnet via Farm-N giver en maksimalt tilladelig udvaskning på 71,50 kg N/ha og en reel udvaskning i ansøgt drift på 71,10 kg N/ha.

Der er altså valgt virkemidler, der holder kvælstofudvaskningen på niveau med den maksimale tilladelige udvaskning. Til sammenligning er N-udvaskningen i nudrift beregnet via Farm-N til 71,6 kg N/ha. Dvs. udvaskningen reduceres med 0,5 kg N/ha i forhold til nudrift. Der udvaskes altså samlet set 54,9 kg N/år mindre fra rodzonen på ejendommens areal i ansøgt drift end i nudrift.

Reduktionspotentialiet er 51-75% for arealerne, og worst case beregningerne i Farm-N viser, at N-udvaskningen fra arealerne til Nissum Bredning, Limfjorden reduceres fra ca. **3.850,1 kg N i nudrift** til ca. **3.823,2 kg N i ansøgt drift**, dvs. en beregnet belastningsreduktion på ca. 26,9 kg N.

Arealerne bliver drevet konventionelt.

Arealerne ligger i oplandet til Natura-2000 område nr. 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø (EF-habitatområde, nr. 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø samt EF-fuglebeskyttelsesområde, nr. 28 Nissum Bredning). Nissum Bredning er som resten af Limfjorden påvirket af for store tilledninger af næringsstoffer fra land og er meget sårbar overfor kvælstofudvaskning. Imidlertid tilbageholdes mellem 51-75% af kvælstoffet på alle arealerne, på grund af oplandets reduktionspotentialer. Det vil sige at Nissum Bredning kun modtager en begrænset mængde nitrat, idet størstedelen af den tilførte nitrat enten bindes organisk eller omdannes til atmosfærisk kvælstof i oplandet til recipienten.

Da arealerne tilbageholder moderate mængder kvælstof og udvaskningen lig det maksimalt tilladelige, og reduceret ift. til maksimal nudrift, og lovens beskyttelsesniveau i øvrigt er overholdt, er det vurderet, at det ikke er nødvendigt at stille skærpede vilkår i forhold til kvælstof udover de generelle harmoniregler. Struer Kommune vurderer også at udspreddingen ikke vil medføre en væsentlig øget miljøpåvirkning af Nissum Bredning.

Fosfor

Alle udbringningsarealerne ligger i opland til Natura 2000-område, der er overbelastet med fosfor. En mindre del af et areal (mark 9) er beliggende i lavbundsområde, der ikke er omfattet af okkerklasse 1 og er dermed et risikoareal for tab af fosfor. Dette areal er drænet jf. ansøgningsystemet. Dermed er denne del af det pågældende areal (1,08 ha) omfattet af fosforrestriktioner svarende til fosforklasse 2. Alle øvrige arealer er beliggende i fosforklasse 0 og vurderet at være robuste ift. fosfortab. Da der er arealer i fosforklasse 2 er der begrænsninger til det tilladelige maksimale fosforoverskud (forskul mellem udbragt mængde fosfor med husdyrgødningen og fraført mængde med afgrøden) på arealerne udover det generelle harmonikrav. Der må på disse arealer ikke være et større fosforoverskud end der er i nudrift situationen.

Der udspreddes 24,7 kg P/ha og der fraføres 21,1 kg P/ha, hvilket giver et gennemsnitlig fosforoverskud på 3,6 kg P/ha svarende til et samlet fosforoverskud på ca. 395 kg P/år på bedriftens arealer. Afskæringskravet for fosfor i forhold til husdyrloven er beregnet til 10,6 kg P/ha/år, og kravet er dermed overholdt.

Bidraget fra bedriften vurderes ikke i sig selv at medføre en væsentlig øget påvirkning af miljøtilstanden i Nissum Bredning, Limfjorden.

Ud fra oplysningerne om den anvendte mængde husdyrgødning ved nudrift og ansøgt drift samt oplysninger om P-klasser for det ansøgte udbringningsareal, er det beregnet, at beskyttelsesniveauet for fosfor er overholdt. Udspreddingen må dog ikke være større, end harmonireglerne giver mulighed for.

Påvirkning af natur

Areal status

Arealerne ligger i et område der ikke er udlagt til andet formål.

Biologiske spredningskorridorer:

Ingen af arealerne ligger ved eller i biologiske spredningskorridorer.

Beskyttede sten- og jorddiger

Ved sten- og jorddiger og lign. forstås menneskeskabte, linjeformede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tang eller lignende materialer, som fungerer eller har fungeret som hegn og har eller har haft til formål at markere administrative, ejendoms- eller anvendelsesmæssige skel i landskabet. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnstypiske digestrukturer.

Langs dele af markerne 1 og 17 (bilag 6) er der beskyttede sten- og jorddiger. De må ikke beskadiges eller sløjfes uden dispensation, der i givet fald skal meddeles af kommunen.

Fredede fortidsminder

I henhold til § 29f i Museumsloven ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes på gravhøje og inden for en afstand af 2 m fra dem. Jf. § 18 i Lov om naturbeskyttelse må der endvidere ikke etableres ny beplantning eller foretages lignende ændring i tilstanden af arealet inden for 100 meters afstand fra gravhøje, medmindre kommunen meddeler dispensation hertil.

Der gøres opmærksom på, at der er to fredede fortidsminder på mark 11 (bilag 7).

Beskyttede naturtyper

På det vedlagte kort (bilag 4) er angivet, hvilke naturtyper der nær udbringningsarealerne er registreret efter § 3 i Lov om naturbeskyttelse. På bilag 2 er angivet de nærmeste § 3 arealer der endvidere er omfattet af husdyrlovens § 7.

Markerne 9 og 12 grænser op til § 3 beskyttede vandhuller og der er et § 3 beskyttet vandhul beliggende på mark 4. Mark 20 grænser op til en § 3 beskyttet mose. Markerne 12 og 13 grænser op til en § 3 beskyttet eng.

De nærmeste § 3 naturarealer ift. udbringningsområderne er:

- 0 m til C-målsat eng syd for mark 12 og nordvest for mark 13
- 7 m til C-målsat mose syd for mark 20
- 40 m til C-målsat eng nordøst for mark 9
- 30 m til C-målsat eng syd for mark 20

Nærmeste § 7 område jf. Husdyrloven:

- Ca. 1.000 m nordvest for mark 6 ligger et overdrev udpeget efter § 7

Naturområder (søer, vandløb, heder, moser og lignende, strandenge og strandsumpe, ferske enge og overdrev) der er beskyttede i henhold til § 3 i Lov om naturbeskyttelse må generelt ikke tilføres gødningsstoffer.

For ferske enge og overdrev gælder dog, at driften må fortsætte som den var før lovens ikrafttræden i 1992. Det vil sige at driften af arealerne ikke må intensiveres i forhold til årene før 1992. Dette indebærer bl.a., at de 2 naturtyper højst må tilføres samme mængde gødning som i perioden op til 1992. Naturenge/overdrev vil normalt slet ikke, eller kun i beskedent omfang, blive tilført gødningsstoffer. Har arealerne i en årrække efter 1992 ikke fået tilført gødning, må gødningsstilførsel ikke genoptages.

Da ansøgningen ikke indebærer væsentlige ændringer i markdriften, vurderes markdrift i form af omlægning, gødsning, behandling med plantebeskyttelsesmidler og andre jordbrugsaktiviteter derfor ikke at give anledning til øget påvirkning af området beskyttede naturtyper.

Det er hensigten med miljøgodkendelsesordningen, at etablering af bufferzoner om udpegede naturområder (§ 7 arealer) tager det nødvendige hensyn til naturområder. Udbringning af flydende husdyrgødning på marker beliggende i en afstand på under 1.000 meter fra et § 7 areal er omfattet af krav om nedfældning efter husdyrgødningsbekendtgørelsens⁷ §§ 24 og 38. På det vedlagte kort (bilag 2 og 4) er angivet, hvilke naturtyper der er nær udbringningsarealerne. Der er ingen naturarealer der er registreret efter § 7 indenfor 1.000 m af arealerne, der er ca. 1.000 m til

⁷ Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12/2006.

nærmeste § 7 areal, overdrevet nordvest for arealerne (bilag 2). Derfor er ingen arealer omfattet af bekendtgørelsens krav om nedfældning.

Internationale naturbeskyttelsesområder

Fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979 og habitatdirektivet fra 1992 indeholder fælles EU-regler for naturbeskyttelse. Direktiverne pålægger bl.a. medlemslandene at udpege og beskytte levesteder og rasteområder for fugle og beskytte truede naturtyper og plante- og dyrearter, hhv. fuglebeskyttelses- og habitatområder (samlet betegnet som internationale naturbeskyttelsesområder eller Natura 2000-områder).

Direktiverne fastsætter et overordnet mål for at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for naturtyper, dyre- og plantearter. Danmark er forpligtet til at sikre, at der ikke sker en forringelse af status i de udpegede områder og til at iværksætte, hvad der er nødvendigt for at opnå de fastsatte mål.

- EF-fuglebeskyttelsesområderne er områder, der har til formål at beskytte og forbedre levevilkårene for de vilde fuglearter i EU.
- Ramsarområder er vådområder med rigt fugleliv og så mange vandfugle, at de har international betydning. Områderne er indeholdt i EF-fuglebeskyttelsesområderne.
- EF-habitatområder er områder, der er udpeget på baggrund af naturtyper og arter, som er af betydning for EU.

Tilladelser til aktiviteter i eller udenfor internationale naturbeskyttelsesområder må ikke kunne forringe områdets naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for. I Ramsarområder skal beskyttelsen af områderne tillige fremmes.

Derfor er Struer Kommune internationalt forpligtet til at beskytte og bevare plante- og dyrearter, levesteder for plante- og dyrearter, samt naturtyper af international værdi. Udpegningsgrundlaget opdateres som udgangspunkt hvert 6. år og kan ses på www.blst.dk.

Ingen af de ansøgte udbringningsarealer ligger indenfor områder, der er udpeget som internationale naturbeskyttelsesområder.

Udspretningsarealerne afvander enten direkte eller via tilløb til Resen Bæk, der løber ud i Nissum Bredning, Limfjorden. Nissum Bredning er udpeget som internationalt beskyttelsesområde. Således er Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø (nr. 28), udpeget som habitatområde (nr. 28) og fuglebeskyttelsesområde (nr. 28).

Der er henholdsvis ca. 1,1 km fra udbringningsarealerne til Natura 2000-området.

Natura 2000-områderne er udpeget på grund af dets bevaringsværdige naturværdier i form af specielle plante- og dyrearter. For eksempel er Nissum Bredning levested for hvinand og toppet skallesluger. Målsætningerne for fjorden er ikke opfyldt, og en risikoanalyse af Limfjorden fra Miljøministeriet⁸ har vist, at fjorden er i risiko for ikke at opfylde miljømålet i 2015. Hovedårsagen er

⁸ Som en del af arbejdet med at færdiggøre Vand- og naturplaner for Danmark har Miljøministeriet lavet en risikovurdering af fjorde, søer mm. i Danmark. Analysen kan ses på http://www.vandognatur.dk/Emner/Vandplaner/Vandomraademe/l_2_limfjorden.htm

en for stor tilførsel af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) fra oplandet, hvilket medfører algeopblomstring, med reduceret sigtbarhed til følge. Reduceret sigtbarhed begrænser dybdeudbredelsen af bundplanter.

Bundplanterne er en nøgleparameter for miljøtilstanden i Limfjorden og af stor betydning for hvinand og toppet skallesluger, som lever på vand. Når der sker en tilbagegang i mængden af bundplanter, vil det mindske fødegrundlaget for disse fuglearter. Da mængden og dybdeudbredelsen af bundplanterne er styret af lys, er vandets klarhed en god parameter til at registrere og beskrive mulighederne for udbredelsen af bundplanter. Derfor er disse forhold fremhævet i den regionale målsætning for fjorden. Dermed vanskeliggør næringsstofbelastningen opfyldelsen af målsætningerne for fjorden. Risikoanalysen viser således, at kun med en lavere næringsstofftilførsel kan miljømålene nås i områdets kystvande.

Husdyrtrykket i oplandet til Nissum Fjord har været faldende fra 2001-2007.

Samlet vurdering - vandområder

Det er vurderet at arealerne er beliggende i områder der har en moderat reduktionskapacitet for kvælstof og fortrinsvist udenfor risikoarealer ift. fosforafstrømning. Kvælstofudvaskning til overfladevand er mindre end det maksimalt tilladte, som tidligere beskrevet i afsnittet: Nitrat. Den tidligere viste worst case udledning af kvælstof er baseret på, at der ikke sker kvælstofomsætning i vand, men det vurderes imidlertid, at der vil ske en vis omsætning af kvælstof og binding af fosfor i vandområder nedstrøms arealerne.

Struer Kommune vurderer, at den beregnede P-belastning og N-belastning ift. nudrift beregnet efter ansøgningssystemets beregningsmetoder, har en begrænset betydning for Nissum Brednings målsætning og integritet. Derfor vurderer Struer Kommune, at det ikke vil være aktuelt med yderligere fosfor- og kvælstofberegninger.

Samlet vurdering - terrestrisk natur

Da en del af arealerne grænser på til § 3 natur vurderes direkte afstrømning af næringsstoffer at kunne være en risiko for disse, derfor stilles der vilkår til at der skal tages hensyn til den § 3 beskyttede natur i markdriften. For § 7 arealerne vurderes den store afstand herfra til udspretningsarealerne at medvirke til at markdriften ikke påvirker overdrevet.

Da arealerne ikke er beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, vurderes ammoniakfordampning umiddelbart at være eneste potentielle påvirkning på de nævnte internationale naturbeskyttelsesområder.

Da der er ca. 1,1 km til nærmeste habitatområde med ammoniakfølsom natur vurderes ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning ikke at kunne påvirke habitatområdet direkte.

Ammoniakdeposition aftager eksponentielt med afstand fra kilden. Ammoniaktabet fra udbringningen vil derfor ikke bidrage til målbar merbelastning af andre habitatområder eller internationale naturbeskyttelsesområder, da disse er længere væk.

Samlet konklusion

Jf. habitatbekendtgørelsen⁹ er det med baggrund i ovenstående vurderet, at udvaskning af kvælstof, potentielt fosfortab og ammoniakfordampning som følge af det ansøgte projekt ikke vil forringe områdets naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter som de internationale naturbeskyttelsesområder er udpeget på baggrund af. Kommunen har dermed vurderet, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt, og der er derfor ikke foretaget en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Vurderingen er lavet på baggrund af den viden og de beregningsmetoder kommunen har på området.

Kumulativ effekt

I forhold til den kumulative effekt vurderes det, at arealerne kun har begrænset påvirkning af Nissum Fjord, men i kumulation med de øvrige landbrug i oplandet kan der være en påvirkning.

Udbringning på arealerne overholder de generelle landbrugsregler og husdyrlovens beskyttelsesniveauer, og det vurderes, at udvidelsen ikke vil medvirke til en væsentlig forringelse af forholdene i fjord og havområderne.

Kommunen skal sikre sig, at den ansøgte drift ikke kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt "i forbindelse med andre planer og projekter"; det vil sige i kumulation med først og fremmest andre landbrug.

Der er i perioden 2001-2007 samlet set et faldende husdyrtryk i oplandet til Nissum Fjord. Denne udvikling forventes at fortsætte som en del af den generelle udvikling i landbruget. Med et faldende husdyrtryk forventes det, at tabet af næringsstoffer også falder i området. Den kumulerede effekt af tabet af næringsstoffer fra alle landbrug i hele området er dermed, at der ikke er risiko for en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder som følge af tab af næringsstoffer til overfladevand.

Når Vand- og naturplanerne foreligger, og de ekstra nødvendige undersøgelser er gennemført, kan Struer Kommune foretage en vurdering af, om det er nødvendigt at reducere markoverskuddet yderligere for at undgå at projektet er til skade for habitatområdet. Dette kan gøres ved at kommunen tager projektet op til revurdering efter husdyrgodkendelseslovens § 40, og meddeler de nødvendige påbud om reduktion af næringsstofudledningen.

Det vurderes samlet for overfladevand, at ansøgte projekt overholder det i husdyrloven fastlagte beskyttelsesniveau for Nissum Bredning. Der er ikke naturområder hvor det skønnes nødvendigt at indføre et strengere beskyttelsesniveau end det i loven anførte.

Artsfredninger, rødlistearter og Bilag IV-arter

I Habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges. På og umiddelbart op til husdyrbrugets arealer er kommunen ikke bekendt med

---

⁹ Bekendtgørelse nr. 408 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter af 1. maj 2007

forekomster af planter og dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor eller bilag IV-arter.

En række dyr, som er omfattet af Habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på egnen omkring udspretningsarealerne. På baggrund af "Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007, Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" samt kommunens øvrige kendskab vurderes umiddelbart, at det kan være odder, markfirben, spidsnudet frø, stor vandsalamander, strandtudse, birkemus samt flagermus arterne: vandflagermus, damflagermus og sydflagermus. Udspretningen på arealerne vurderes at have en neutral effekt for de nævnte arter.

I det følgende vurderes forekomsten af arter, hvor udspretningsarealerne ligger inden for eller i nærheden af artens naturlige udbredelsesområde. Der foreligger ikke konkrete feltobservationer af de pågældende arter i projektområdet eller i den umiddelbare nærhed. Der er ikke indberettet observationer til www.naturdata.dk om observationer i projektområdet eller dets umiddelbare nærhed.

Flagermus. Flagermusene overnatter oftest i huse og hule træer i nærheden af skov. Fourageringsområderne er arts afhængige, og kan bl.a. være søer og åer, hvor flagermusene æder insekter som de fanger over vandoverfladen. Mange arter fouragerer på insekter, de fanger i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn. Projektområdet kan tænkes at indgå i nogle arters fourageringsområder, men det vurderes, at der ikke vil være negative påvirkninger.

Odder. En undersøgelse i 1980 viste, at den danske bestand var gået drastisk tilbage og der blev iværksat en række forvaltningsmæssige tiltag. Bestandsudviklingen har siden været positiv og odderen lever nu i store dele af Jylland. Det må derfor formodes, at den forekommer i Resen Bæk, medens det vurderes, at de små grøfter og vandløb i projektområdet ikke vil være velegnede som permanente levesteder, men de kan evt. benyttes under vandringer. Der opføres ikke anlæg ned til vandløbssystemerne. Det vurderes på den baggrund, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne for odderen væsentligt.

Markfirben. Markfirbenet er udbredt over det meste af landet men noget pletvist. Markfirbenet træffes på steder med bar og løs, gerne sandet jord. Det kan være heder, klitter, overdrev, råstofgrave, diger, stengærder og på vej- eller jernbaneskrånninger. Det vurderes, at udspretningen på arealerne ikke vil påvirke evt. levestedet væsentligt i negativ retning.

Stor Vandsalamander. Den store vandsalamander er udbredt over det meste af Danmark, dog er den fåtallig i det vestlige Jylland. Den er registreret en del steder i den sydøstlige del af kommunen og forekommer muligvis i vandhullerne i nærheden af projektområdet. Den yngler i solåbne vandhuller med rent vand og gerne på de lerede jorder, men kan uden for yngletiden opholde sig i dybere vandhuller og vandhuller med forurenet vand. På land kan den findes nær vandhuller under væltede træer o.l. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne. Det vurderes, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller (oprensning kræver § 3 tilladelse fra kommunen) vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Spidssnudet frø. Spidssnudet frø er almindeligt udbredt over det meste af landet. Den findes i større eller mindre vandhuller i engområder, moser, dyrkede marker og skovbevoksede områder. På denne baggrund vurderes det som sandsynligt, at arten forekommer i projektområdets vandhuller. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne. Det vurderes, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Strandtudsen. Strandtudsen er gået stærkt tilbage i Danmark, og er blevet sjælden i mange dele af landet. Det har en stor positiv betydning for strandtudsen at der er vandhuller med lavt vand, der tørrer ud i løbet af sommeren. Det kan også yngle i vandhuller, der lige er dannet eller nogle med helt nøgne kanter. Dens vigtigste ynglevandhuller er mange steder nøgne søer i grusgrave. Den kan dog også findes langs større, næringsfattige søer med spredt og tynd rørskov. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne. Det vurderes, at strandtudse ikke forekommer i nærheden af markerne og at gennemførelse af projektet ikke har indflydelse på arten.

Birkemus. Birkemus er i Danmark fanget eller observeret i ældre skove, kratskove, enge samt på dyrkede marker. I Skandinavien findes arten ofte i birke- og pilekrat. Det er vanskeligt at sige noget entydigt om artens habitatkrav. Formentlig stiller arten forskellige krav til opholdssted, dels i forbindelse med vintersøvn (permanent, tørt opholdssted f.eks. veldrænet ældre skov), og dels i forbindelse med sommerens fouragerings- og yngleområde. Et bud på habitat vil derfor være, at birkemus kan findes hvor gamle skov- eller moseområder støder op til dyrkede marker eller skovene. På trods af denne brede habitatdefinition findes birkemusen kun i to vidt adskilte hovedområder i Danmark, herunder i det vestlige Limfjordsområde. Der er generelt kun få fangster og observationer af arten og et skøn over den danske bestands størrelse er vanskelig, da der ikke sker ændringer i arealanvendelsen vurderes det, at projektet ikke får nogen indflydelse for arten, såfremt der skulle forefindes en bestand i området.

Andre udvalgte arter tilknyttet vandhuller. Potentielt vil der kunne forekomme arter som grøn frø, lille vandsalamander og skrubtudse, der ikke er opført på Habitatdirektivets Bilag IV, men som er fredede herhjemme. For disse arter gælder de samme betragtninger, som nævnt under padderne ovenfor.

Det vurderes, at Bilag IV-arterne kun vil påvirkes negativt ved alvorlige uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødningen. Der er i den forbindelse stillet vilkår således at dette ikke skulle kunne ske. Omvendt vurderes det, at lovlig håndtering af husdyrgødning indenfor udspretningsområdet ikke vil have nogen negativ effekt på arterne.

Struer Kommune har derfor samlet vurderet:

- at ændret udbringningspraksis ikke væsentligt vil forringe tilstanden af beskyttede naturtyper såvel i som udenfor Natura 2000-områder, og
- at det på baggrund af den eksisterende viden om arternes udbredelse må antages, at udvidelsen ikke væsentligt vil forringe tilstand og levevilkår for truede plante- og dyrearter. Jf. Skov- og Naturstyrelsens rødliste og habitatdirektivets lister med sårbare og beskyttelseskrævende arter.

Mangler i vurderingsgrundlaget

Miljøgodkendelsen og vurderingerne bygger på:

- Oplysninger, der er modtaget fra ansøger og dennes konsulent
- Kommunens egne oplysninger om områdets natur- og miljøforhold
- Områdets sårbarhed over for påvirkninger fra ændret udbringningspraksis
- Kommuneplanens målsætninger og retningslinjer (Struer Kommuneplan 2009-2020)

Kommunen er opmærksom på, at vurderingen af bedriftens kumulative effekt på natur og miljø bygger på et utilstrækkeligt grundlag, men som er det for tiden bedst mulige. F.eks. foreligger ikke ajourførte oplysninger om dyreholdet i det betragtede område, herunder specielt ikke om nye ændringer heraf, udvidelser eller nedlæggelser. Der arbejdes på en forbedret udveksling af data på nationalt plan.

Endvidere er kommunens egne mål og forudsætninger om sårbarhed, tålegrænser mv. er under løbende revision. Desuden er både beregningsmetoder og modeller, der skal anvendes for at forudsige påvirkninger fra såvel denne bedrift som fra bedrifter i et givet område under ét, er tilsvarende under opbygning.

For Struer Kommunes samlede vurdering af ændret udbringningspraksis på Makholmvej 49 gælder, at der ikke er væsentlige mangler i de foreliggende oplysninger, og at alle afgørende miljø- og naturpåvirkninger indgår i vurderingen.

Ansøgers miljøtekniske beskrivelse

Følgende afsnit er baseret på oplysninger fra ansøger og angiver således, sammen med relevante kortbilag, forudsætningerne for afgørelsen.

Oplysninger om ansøger og ejerforhold

Navn: Henning Sørensen
Adresse: Makholmvej 49, 7600 Struer
Telefon: 97861500
Mobil: 30127503

Husdyrgødning

Henning Sørensen, Makholmvej 49, 7600 Struer søger en § 16 godkendelse i forbindelse med modtagelse af husdyrgødning fra 93,38 DE i svinegylle.

Da Henning Sørensens arealer er beliggende i et område, der er udpeget som nitratfølsomt indvindingsområder, kræves der godkendelse af arealerne efter husdyrlovens § 16.

Cirka 34 % af arealerne er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder jf. den seneste viden fra marts 2010, som ansøgningen er baseret på. Revurderingen af de nitratfølsomme indvindingsområder medvirker derfor til en reducere af procentdelen af arealer, der er beliggende indenfor nitratfølsomme indvindingsområder.

Beregninger viser, at udvaskningen til grundvandet overholder husdyrlovens tilladelige niveau, idet der henholdsvis udvaskes maksimalt 55 og 68 mg nitrat pr. liter i ansøgt drift, hvilket svarer til niveauerne i nudrift.

Ansøgningen vedrører et udspretningsareal på 109,74 ha som skal anvendes til udspretning af husdyrgødning i form af dybstøelse, kvæggylle og svinegylle svarende til i alt 108,49 DE. På ejendommens jorde udspretnes husdyrgødning svarende til 0,99 DE pr. ha.

I nudrift udbringes ligeledes 106,74 DE dybstøelse, kvæggylle og svinegylle.

Tilført i nudrift:

Godningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	10033,68 KgN	2242,99 KgP	0,00 DE	91,38 DE

Afgiver:
Martin Agerskov
Langergårdvej 8
7600 Struer

CVR:13566240

Tilført i ansøgt drift:

Godningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	10033,68 KgN	2242,99 KgP	0,00 DE	93,38 DE

Afgiver:
Martin Agerskov
Langergårdvej 8
7600 Struer

CVR:13566240

BAT-redegørelse udbringning

- Udbringning af husdyrgødning afpasses afgrødernes behov.
- Der udarbejdes hvert år mark- og gødningsplan hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødernes forventede behov.
- Al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel.

Ansøger beskriver at:

- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.
- Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder. Dybstrøelse/flydende husdyrgødning nedpløjes senest 6 timer efter udspreddning eller udspreddes på bevokset areal

Harmoni regler

Landbrugsjord til rådighed	
	Ansøgt
Ejet	106,98 ha
Forpagtet	2,76 ha
I alt	109,74 ha

Harmoniarealet

Der modtages 93,38 DE og der er 26,59 DE fra egen bedrift. I alt udbringes 119,97 på ejendommens egne arealer (ejede/forpagtede) på 109,74 ha. Med et harmonital på 1,41 DE pr. ha for det udbragte gødning på egne arealer er harmoniarealkravet beregnet til 85,1 ha. Med et areal på 109,74 ha er harmonikravet opfyldt.

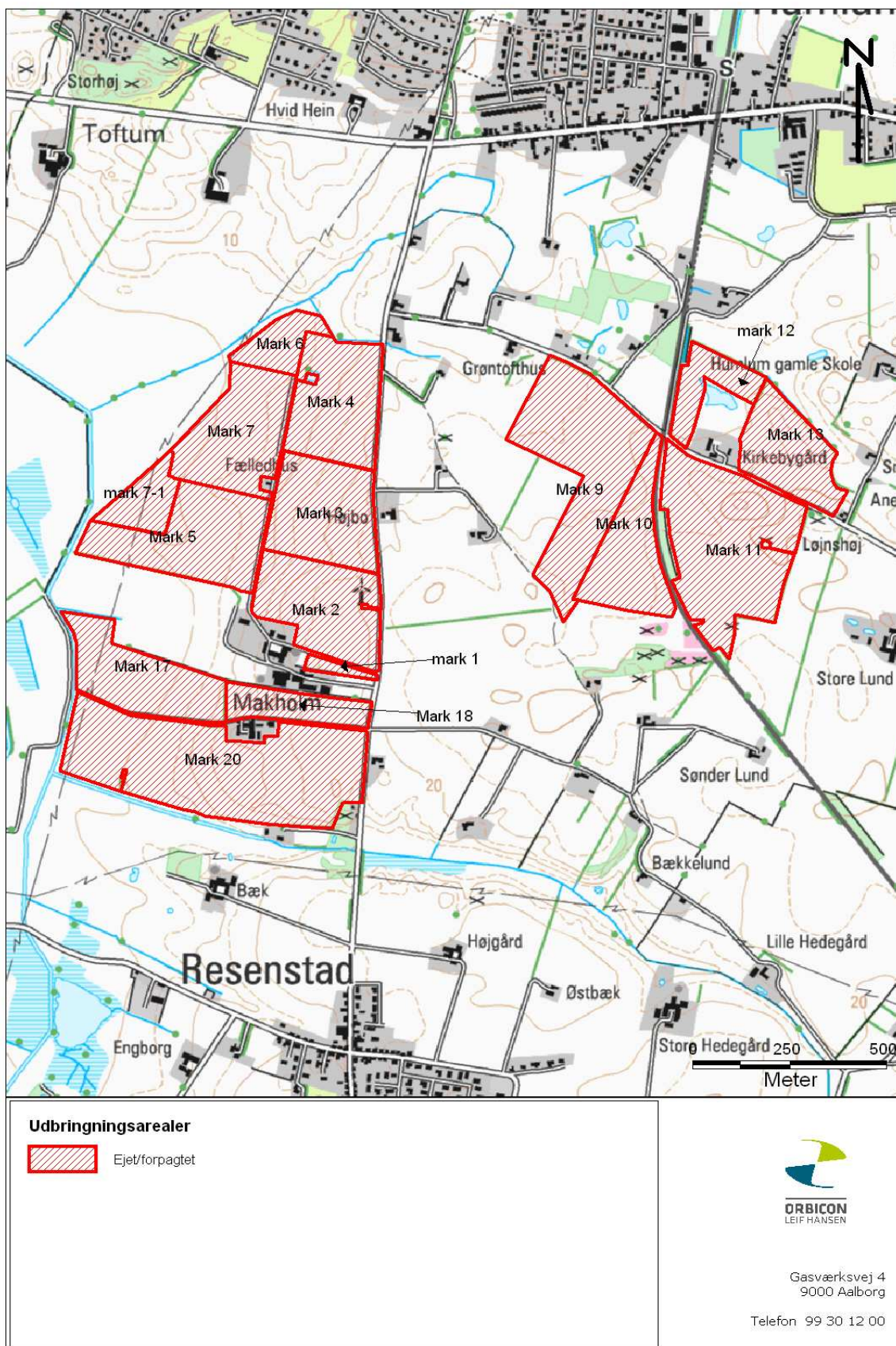
Mark 12 på 2,76 ha er ejet af Palle Lykke Ravn, Vesterkærvej 10, 7600 Struer og forpagtet af Henning Sørensen med udløb 2013.

Der modtages ikke slam eller andet affald til udspreddning på udbringningsarealet. Alle arealer har tidligere været anvendt som udspreddningsareal til husdyrgødning.

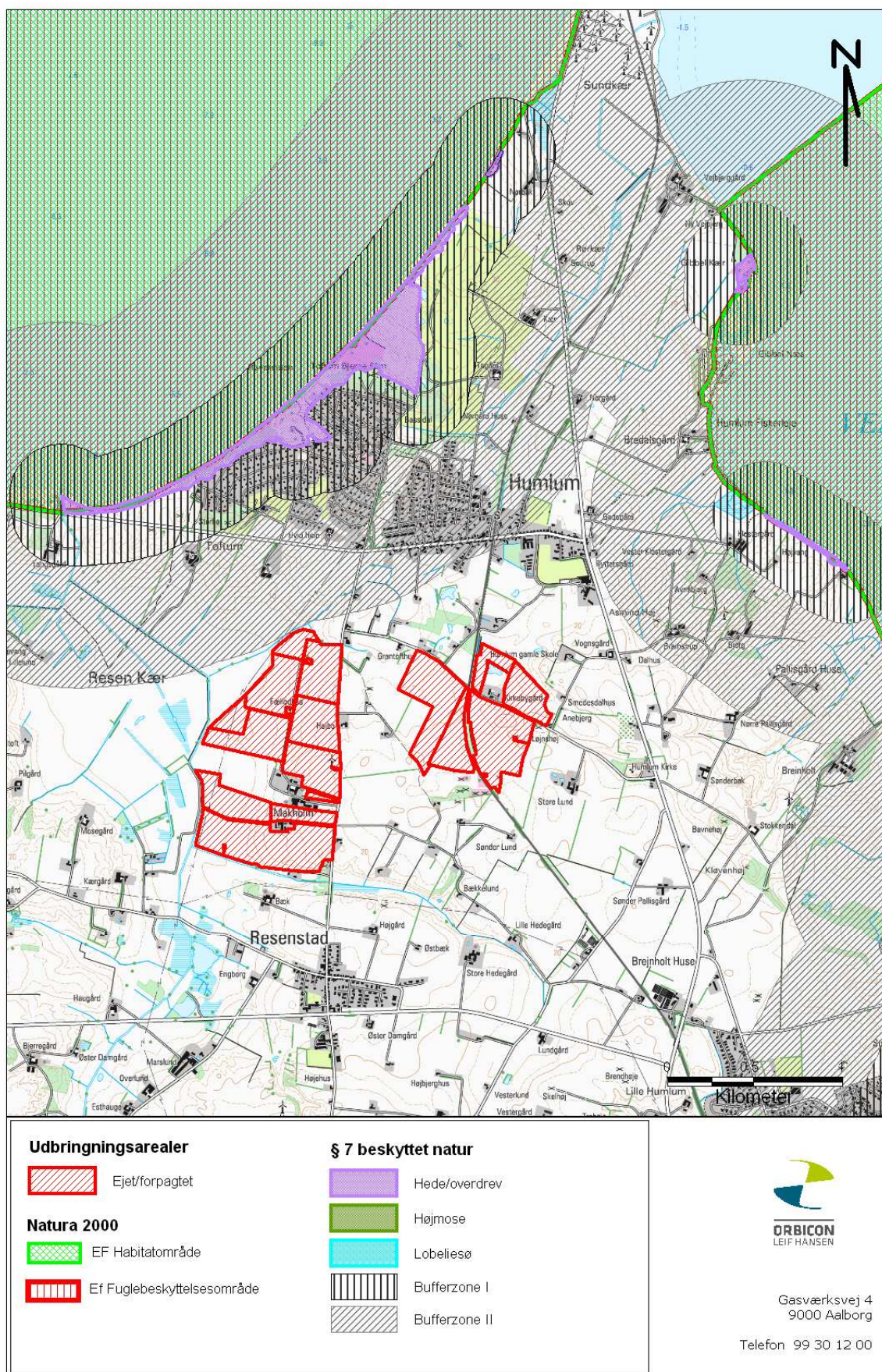
Oplysninger om drænforhold:

Markerne 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13 og 7-1 er anført som drænedede i ansøgningsystemet.

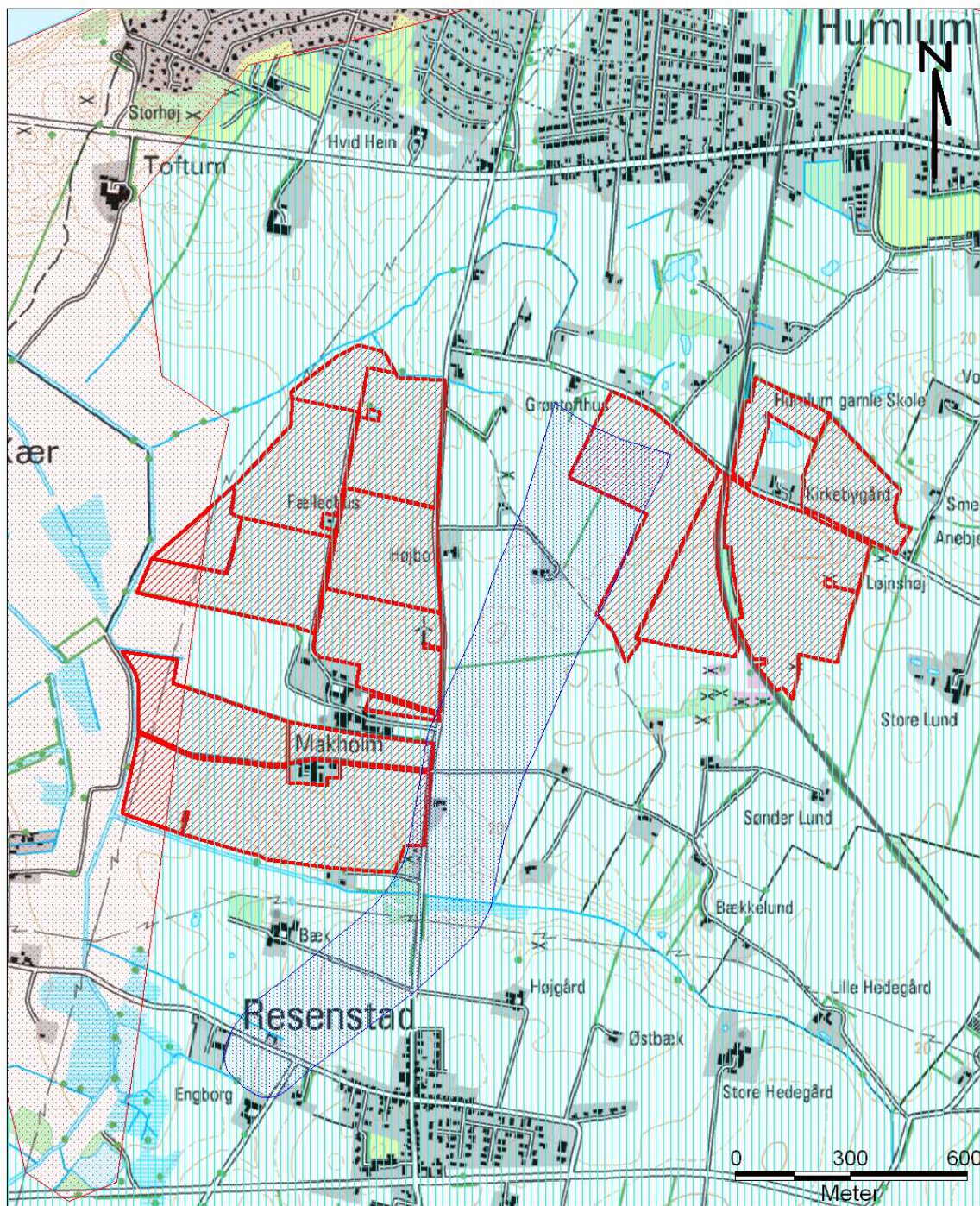
Bilag 1: Oversigt over udbringningsarealer inkl. numre

Bilag 2: Arealer ift. § 7, Natura 2000-områder

Bilag 3: Nitratfølsomme indvindingsområder og drikkevandsinteresser

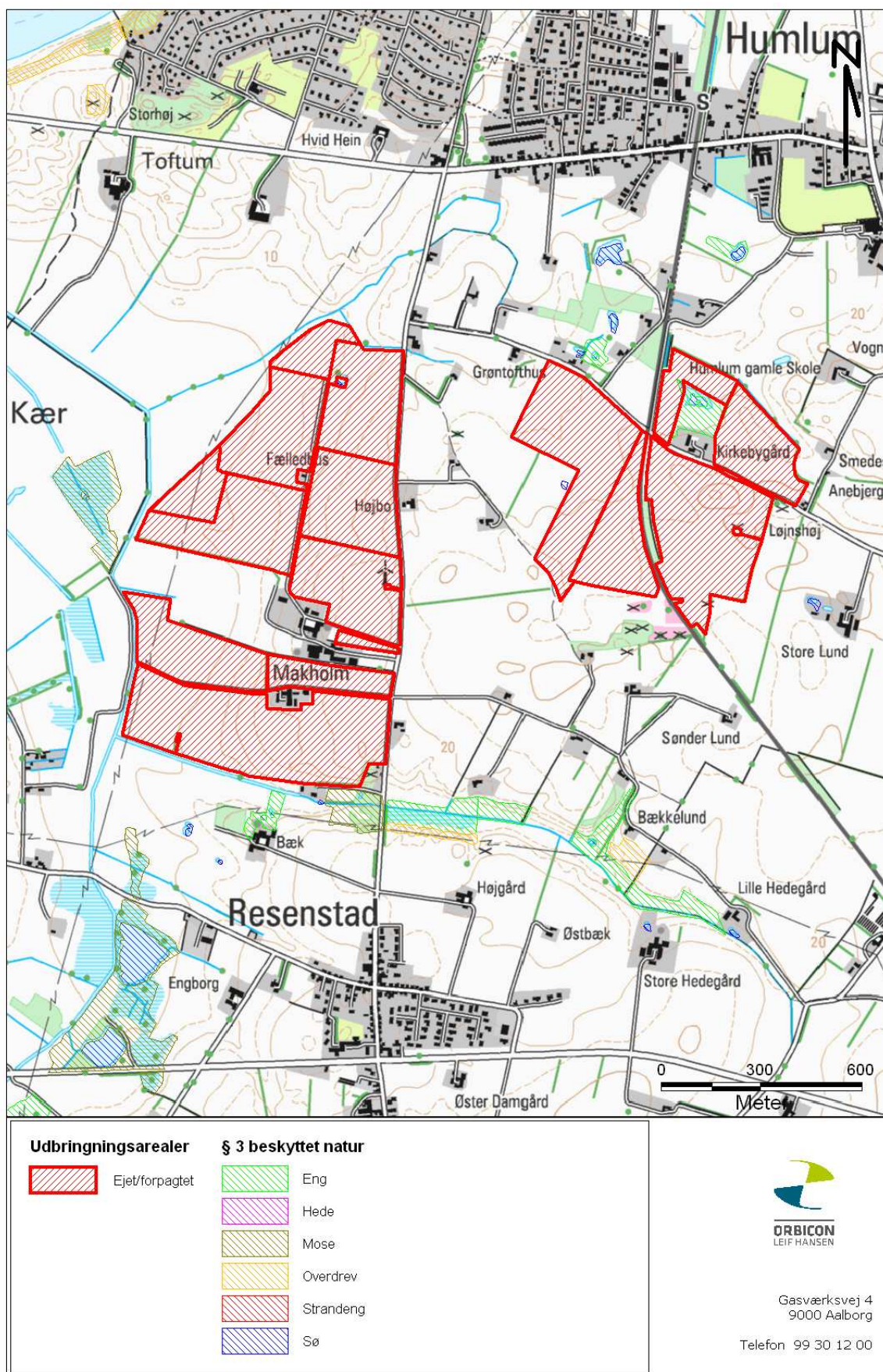

Udbringingsarealer		Nitratfølsomme indvindingsområder	
	Ejet/forpagtet		
Drikkevandsinteresser			
	Almindelige		
	Begrænsede		
	Særlige		

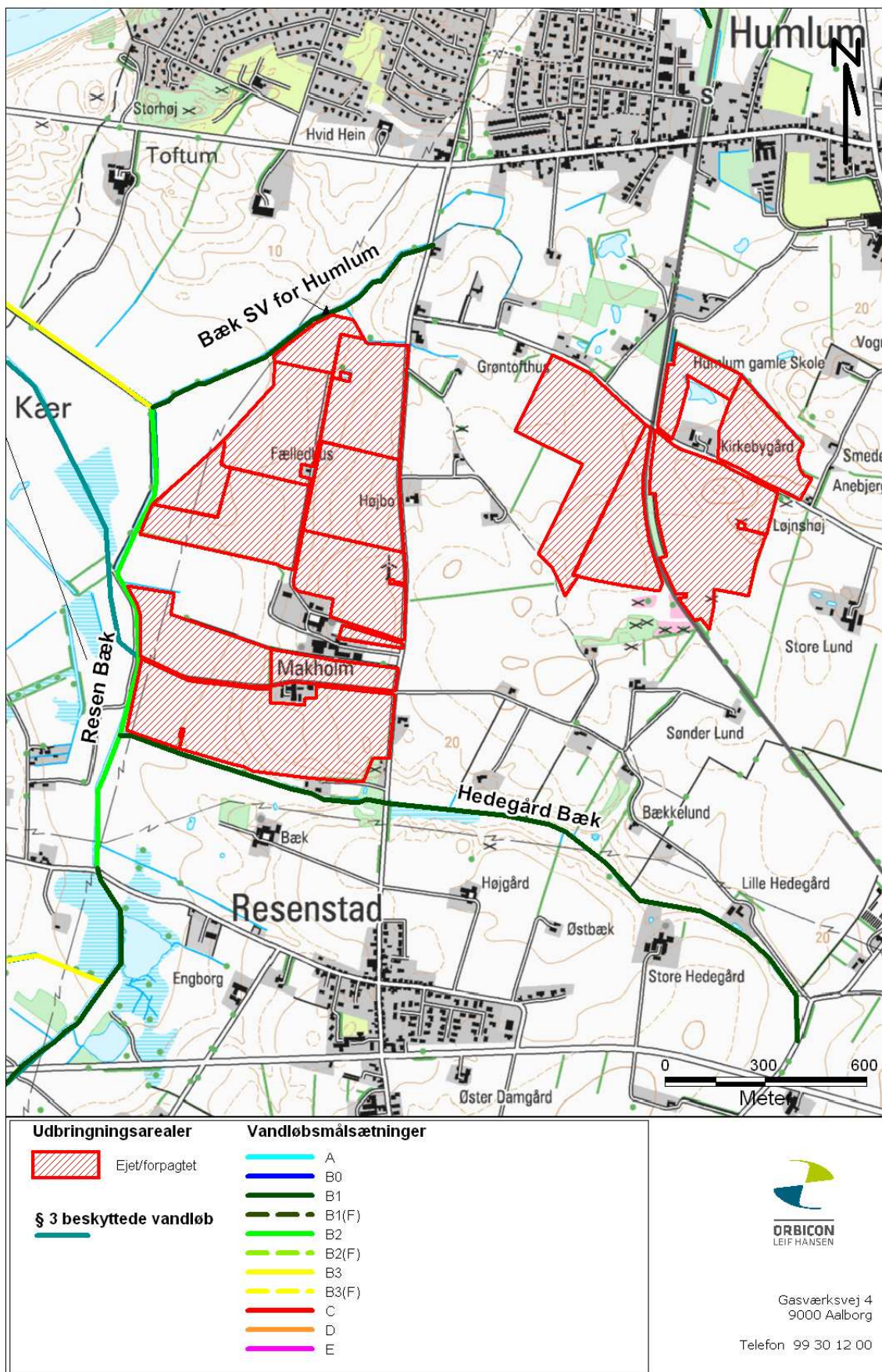
Gasværksvej 4
9000 Aalborg
Telefon 99 30 12 00

Bilag 4: § 3 natur ved arealerne

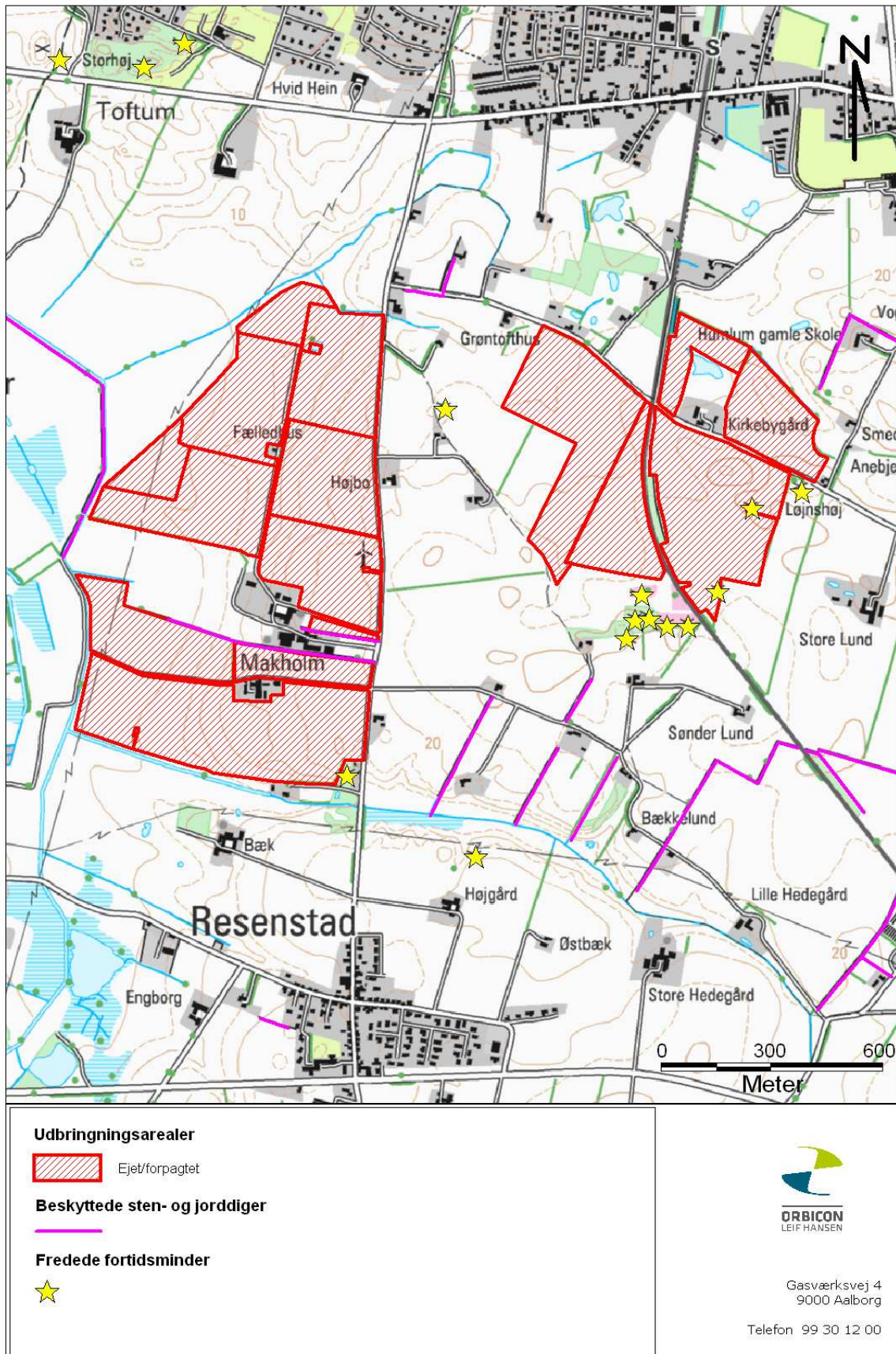

Bilag 5: Arealer og vandløb

Bilag 6: Beskyttede sten- og jorddiger, fredede fortidsminder

Bilag 7: Fredede fortidsminder, mark 11

